

สรุปผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในพื้นที่จังหวัดระยอง

1. การดำเนินการที่ผ่านมา

1.1 ปี 2548-2549 จังหวัดระยองประสบปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ส่งผลให้มีแนวคิดในการประกาศเขตควบคุมมลพิษ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) มีการพิจารณาความเหมาะสมในการประกาศเขตบริเวณพื้นที่ตำบลมาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษ ดังนี้

- 1) 19 ก.ย.2548 กก.วล. ได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาความเป็นไปได้ในการประกาศเขตควบคุมมลพิษในบริเวณพื้นที่ตำบลมาบตาพุด จังหวัดระยอง เนื่องจากมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณโดยรอบ และให้นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาต่อไป
- 2) 10 ต.ค.2548 กก.วล. ได้มีความเห็นเพิ่มเติมในการประกาศเขตควบคุมมลพิษ ในบริเวณพื้นที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้ศึกษาความเป็นไปได้ของการประกาศเขตควบคุมมลพิษในบริเวณพื้นที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ใน 60 วัน
- 3) 23 พ.ย.2549 กก.วล. ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อการบริหารจัดการมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อเสนอแนะนโยบายแนวทางและมาตรการในการจัดการศักยภาพการรองรับมลพิษทางอากาศบริเวณพื้นที่มาบตาพุด และให้เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาจัดทำแผนและเสนอพื้นที่อื่นที่เหมาะสมเพื่อรองรับการขยายพื้นที่อุตสาหกรรมของประเทศ

1.2 ปี 2550 กก.วล. ให้จัดทำแผนแก้ไขปัญหาในรูปแบบเดียวกับการประกาศเขตควบคุมมลพิษ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2550 (นัดพิเศษ) วันที่ 11 มกราคม 2550 ได้พิจารณาเรื่องการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง และเรื่องความก้าวหน้าเพื่อดำเนินการประกาศเขตควบคุมมลพิษ ในบริเวณพื้นที่ ตำบลมาบตาพุด จังหวัดระยอง และมีมติให้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยอง เพื่อดำเนินงานในลักษณะเดียวกับการแก้ไขปัญหามลพิษในเขตควบคุม

มลพิษ ตาม พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ทั้งนี้ หากไม่สามารถแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นได้จะมีการพิจารณาการประกาศพื้นที่มาบตาพุดเป็นเขตควบคุมมลพิษต่อไป โดยได้มีคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ 6/2550 ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2550 แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว

ต่อมาได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่หลายครั้ง โดยในปี 2550 ได้มีคำสั่งที่ 12/2550 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2550 แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดระยอง โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นประธาน ปลัดกระทรวงพลังงาน และเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นรองประธาน และในปี 2551 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ 1/2551 เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2551 และครั้งที่ 2/2551 เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2551 มีมติให้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยอง โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมเพิ่มเติมองค์ประกอบอนุกรรมการจำนวน 3 ท่าน คือ ผู้แทนสำนักงานประมง ผู้แทนจากเทศบาลเมืองมาบตาพุด และผู้แทนภาคประชาชนบริเวณใกล้เคียงพื้นที่เขตประกอบการอุตสาหกรรม ไออาร์พีซี ปัจจุบันคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ จะอ้างอิงคำสั่ง 3 ฉบับ ได้แก่ คำสั่งที่ 12/2550 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2550 คำสั่งที่ 6/2551 ลงวันที่ 30 เมษายน 2551 และคำสั่งที่ 7/2551 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2551

1.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง ปี 2550-2554 และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ได้ดำเนินการโดยมีกระบวนการร่างแผนปฏิบัติการฯ สรุปดังนี้

- 1) 13 ก.พ.2550 : อนุมัติกรอบการดำเนินการและแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ การประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ครั้งที่ 1/2550 มีมติเห็นชอบกับกรอบการดำเนินงาน และแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง ปี 2550-2554 โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ จากกระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการฯ และให้

หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และผู้ประกอบการอุตสาหกรรม จัดส่งแผนปฏิบัติการ ให้กับฝ่ายเลขานุการฯ เพื่อจัดทำร่างแผนปฏิบัติการฯ เป็นเอกสารประกอบการสัมมนาต่อไป

- 2) 23-24 ก.พ. 2550 : **จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและยกร่างแผนปฏิบัติการ** มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง จัดขึ้นระหว่างวันที่ 23-24 กุมภาพันธ์ 2550 ณ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 200 คน จากหน่วยงานภาครัฐ 26 แห่ง ภาคเอกชน 30 แห่ง และชุมชน/ภาคประชาชน 22 กลุ่ม โดยได้มีการนำเสนอร่างแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง และรวบรวมข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนปฏิบัติการฯ และได้สรุปนำเสนอคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ในการประชุม ครั้งที่ 2/2550 วันที่ 2 มีนาคม 2550 ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ.2550-2554 และเห็นชอบให้มีการจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ
- 3) 16 มี.ค. 2550 : **กก.วล. เห็นชอบแผนปฏิบัติการ** การประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 5/2550 วันที่ 16 มีนาคม 2550 มีมติเห็นชอบกรอบแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดโครงการให้สมบูรณ์ จัดส่งให้คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ภายในวันที่ 23 มีนาคม 2550 เพื่อสรุปนำเสนอประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติจัดสรรงบประมาณ และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการทำความเข้าใจความตกลงรายละเอียดกับสำนักงานงบประมาณต่อไป
- 4) 27 มี.ค. 2550 : **กรม. อนุมัติกรอบงบประมาณประจำปี 2551 และหน่วยงานได้ขอรับจัดสรรงบประมาณดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป** คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2550 อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณประจำปี 2551 จำนวน 1,000 ล้านบาท เพื่อจัดสรรให้กับโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ โดยในการดำเนินการสำนักงานงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้จัดประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปว่าโครงการที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณปี 2550 ให้ส่วนราชการพิจารณาปรับแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2550 เพื่อใช้ดำเนินโครงการ ในขณะที่โครงการที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณปี 2551 ให้ส่วนราชการพิจารณาจัดตั้งค่าขอรับการ

จัดสรรงบประมาณภายใต้ชื่อแผนงบประมาณ “โครงการแก้ไขปัญหาหมลพิษและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในพื้นที่จังหวัดระยอง” เพื่อให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาอนุมัติต่อไป

1.4 การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาหมลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยอง ได้จัดประชุม 6 ครั้ง เพื่อติดตามและเร่งรัดการดำเนินการแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ รายละเอียดโดยสรุปดังนี้

- **ครั้งที่ 1/2550** วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2550 ที่ประชุมรับทราบสถานการณ์หมลพิษและเห็นชอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการลดและแก้ไขปัญหาหมลพิษ และให้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ ต่อไป
- **ครั้งที่ 2/2550** วันที่ 2 มีนาคม 2550 ที่ประชุมพิจารณาร่างแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดหมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554 และมอบหมายหน่วยงานจัดทำรายละเอียดโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ เพื่อสรุปเสนอ กก.วล. และ ครม. ตามขั้นตอนต่อไป และเห็นชอบกลไกบริหารจัดการในการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ
- **ครั้งที่ 3/2550** วันที่ 25 เมษายน 2550 ที่ประชุมรับทราบผลการขอรับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ ในปี 2550-2551 และให้มีการจัดตั้งคำของบประมาณเพิ่มเติม และเห็นชอบแผนการปรับลดหมลพิษ โดยมอบหมายหน่วยงานดำเนินการให้แล้วเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด
- **ครั้งที่ 4/2550** วันที่ 17 กันยายน 2550 รับทราบความก้าวหน้าการลดหมลพิษ การปรับปรุงข้อมูลนำเข้าและตัวแปรนำเข้าแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ และมีมติเห็นชอบการดำเนินโครงการปี 2551 และแผนปรับลดหมลพิษที่ปรับปรุงใหม่ และเห็นชอบให้ สผ. ใช้แนวทางการพิจารณาโครงการที่เสนอขออนุมัติ EIA ภายใต้มาตรการปรับลดและสำรองสัดส่วนค่าการระบายนพิษสำหรับการปรับปรุงการประกอบการในอนาคตในลักษณะกลุ่มโครงการ
- **ครั้งที่ 5/2550** วันที่ 7 ธันวาคม 2550 ที่ประชุมรับทราบความก้าวหน้าการปรับลดหมลพิษการดำเนินงานด้านสิทธิประโยชน์เพื่อให้ผู้ประกอบการปรับลดหมลพิษ การตรวจสุขภาพอนามัยประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากหมลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาบตาพุด และการจัดการเหตุอุกฉกเงินก๊าซแอมโมเนียรั่วไหล ต.มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง และมีมติที่สำคัญ 2 เรื่อง คือ การจัดสรรกรอบ

อัตรากำลังแพทย์สำหรับจังหวัดระยองเพิ่มเติมรวมทั้งให้จังหวัดระยองสำรวจประชากรแฝงเพื่อจัดทำแผนในการดูแลคุณภาพชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นชอบปฏิบัติการแก้ไขปัญหาล้างแควลุ่มและพัฒนาชุมชนรอบพื้นที่เขตประกอบการอุตสาหกรรม บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) โดยได้นำมาผนวกเพิ่มเติมในแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554

- **ครั้งที่ 1 /2551** วันที่ 15 กันยายน 2551 ที่ประชุมรับทราบผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษและกำหนดการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดระยองรวมทั้งอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง และสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสุขภาพอนามัย การระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการของภาคประชาชน และการจัดการเหตุฉุกเฉินกรณีการรั่วไหลของก๊าซจากโรงงานอุตสาหกรรม และพิจารณาผลการจัดสรรงบประมาณปี 2552 สำหรับโครงการตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ.2550-2554 โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาลำดับความสำคัญของโครงการและปรับแผนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในปี 2552 เพื่อดำเนินการให้ครอบคลุมโครงการทั้งหมดที่มีความสำคัญเร่งด่วนและสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาล้างแควลุ่มของพื้นที่ และเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อบูรณาการข้อมูลและกำกับกำกับการดำเนินงานการปนเปื้อนมลพิษของแหล่งน้ำใต้ดินและดินในพื้นที่จังหวัดระยอง เพื่อให้เกิดความร่วมมือเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบที่มาของการปนเปื้อนมลพิษและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาล้างแควลุ่มที่เกิดขึ้น